

میکنیم که وجه را توقیف نموده بوار ثبنت ندهند .

(اتومات)

گفتیم امریکائی بسرعت میخورد اغنی در مقام انستکه هر چه کمتر وقت صرف مهیا کردن غذا و چیدن در سفره شود . دو نوع را برای این امر بهتر دیدند که فقط در ولایات متحده این دو قسم رواج دارد : یکی (اتومات) دیگری (کافتیریا)

بقیه* دارد

مترجم : سید جلال الدین جزاڑی

نهضت زنان آسیا

بقلم جناب آقای میرزا ذبیح قربان محصل طب در دار الفنون بیروت

پوشگاه علوم و فنون اسلامی
بقیه از شماره ۵

دوات ترکیه در بانزده سال قبل يك دار المعلمات در اسلامبول تأسیس نمود که در سال اول ۱۴۳ نفر شاگرد داشت و سعی مینمودند که با مخارج دولت دیپلمه های این مؤسسه را به سایر شهرها برای تربیب دوشیزگان بفرستند ولی اولین « کاز » که در شرق نزدیک برای دخترها تأسیس شد « کاز » دخترانه امریکائی اسلامبول بود که از هر مؤسسه بیشتر به ترقی نسوان ترکیه خدمت کرده است . بیشتر از نویسندگان بزرگ زنها و پیشوایان آنها در آزادی دیپلمه های این مدرسه بودند . این « کاز » در ۱۸۷۱ مسیحی در اسلامبول

تأسیس شد و امروزه دومین مدرسه عالی برای تعلیم و تربیت زنان در شرق میباشد.

مابین زنهای ترکیه نیز نویسندگان بزرگ پیدا شده است. یکی از این خانمها فاطمه خانم علیه دختر جودت پاشا است که حتی در زمان سلطنت عبدالحمید و ان استبداد ضحاکي این خانم محترم که در فلسفه و تاریخ بد طولانی داشت کتابهایی نوشت که در آنها معایب اخلاقی و فساد جامعه و لزوم تربیت نسوان را گوشزد متنورین ترکیه نمود. خواهر کوچک او سامی خانم نیز در مجلات و جرائد اغلب راجع به آزادی و تربیت نسوان مقالات مفیده می نوشت. یکی دیگر از زنهای معروف ترکیه نغاز خانم است که مخصوصاً در ادبیات و شعر دست توانائی داشته و چنانکه در ترکیه معروف است می گویند این خانم شعرهایی گفته که عصر جدیدی در ادبیات ترکیه ایجاد نموده است.

مابین نویسندگان جدید ترکیه خالده خانم صالح است که در سن پانزده سالگی کتاب «مادر در خانه» را از انگلیسی به ترکی ترجمه نموده از طرف سلطان ترکیه جایزه گرفت. پدر خالده خانم باصرار زیادی از سلطان اجازه گرفت که او را در «کاز» امریکائی دخترها در اسلامبول بگذارد و او اولین دختری است که در ترکیه «باشلیه» در علوم شده است. پس از شوهر کردن بواسطه تنگی محیط نمی توانست افکار خود را اشکارا بیان کند تا اینکه مشروطه عطا شد و آزادانه شروع کرد در جراید و مجلات ترکیه در خصوص آزادی و حقوق نسوان به مقالات نوشتن و خودش هم مدیر يك روزنامه شد. چون

عبد الحمید دو مرتبه مشروطیت را بهم زد خواست حالده خانم را نیز در جزو آزادی خواهان دیگر معدوم سازد و او هم در «کلژ» اسلامبول مخفی شده از انجا بمصر فرار کرد. پس از مشروطیت ثانی ترکیه باز هم مراجعت کرده آزادانه بخدمت مشغول شد. این خانم محترم عده زیادی کتب نوشته که در آنها حالات روحی و اجتماعی جامعه ترکیه را بخوبی مجسم نموده است. مخصوصاً کتابی که راجع به علم معلمي و تعلیم و تربیت نوشته خیلی قابل توجه است. البته همه زحمات او را در کشمکش اخیر نیز شنیده از خدمات او باخبرند و در اینجا لازم تذکار نیست.

در قسمت طب زنهای ترکیه مثل زنان چین و هند مانعی نداشتند زیرا با بودن حجاب وجود دکترا زن بیشتر از مرد اهمیت دارد. سابقاً زنهایی که در ترکیه به شغل طبابت مشغول بودند دارای تحصیلات عالی نبودند ولی اخیراً دولت ترکیه طبابت کردن آنها را قدغن نموده مدرسه طب عالی برای آنها تأسیس کرده است. فن پرستاری که مخصوص زن است در ترکیه تا چندی قبل مانند سایر ممالک اسلامی رسوخ، نداشته ولی در جنگ بالکان ترکها احتیاج خود را به پرستارهای قابل حس کرده یک مدرسه پرستاری و قابلگی برای آنها تأسیس نمودند. انجمن «هلال احمر» نیز یک مدرسه پرستاری برای دخترها تأسیس کرده و حال که ترکها احتیاج خود را به پرستارهای قابل حس کرده اند مدارس خوب برای آنها احداث نموده اند.

از جمله مجامع و انجمنهای آنها در ترکیه انجمن «تعالی نسوان» است که اعضای آن سعی میکنند کتابهای مفید راجع به ترقی نسوان

از زبانهای خارجه به ترکی ترجمه و منتشر سازند. یکی دیگر از مؤسسات زنها انجمن «دفاع از حقوق نسوان» است که برای هفت مقصود کار میکند. اول برداشتن حجاب، دوم تغییرات لازمه در قوانین ازدواج، سوم، تأمین مقام و احترام زن در خانواده. چهارم. تربیت مادرها مطابق اصول علمی و برای پرستاری اطفال. پنجم، داخل کردن زنها در جامعه و تشکیل مجامع و مجالس برای آنها. ششم. تشویق نمودن زنها برای اینکه با دست خرد تحصیل معاش کنند. هفتم ترویج معارف و علوم مابین زنها. این انجمن يك مجله ماهیانه طبع و نشر مینماید که موسوم است به «عالم نسوان». این مجله در تحت ریاست علویه خانم مدتها اداره میشد و فقط مقالات زنان در آن درج میگردد.

بالاخره زنهای ترکیه به آمال و ارزوی خود رسیده حجاب را از میان برداشتند و تعدد زوجات را موقوف نموده در بسیاری از حقوق با مردان مساوی شدند و به اروپائیان نشان دادند که زنهای شرقی نیز قابل تعلیم و تربیت میباشند. همانطوریکه در اروپا گرفتن هر شغل برای زن ممکن است در ترکیه نیز زنها متصدی بسیاری از امور میشوند و با کمال جدیت برای تأمین نژاد آتیه ترکیه مشغول خدمات و اقدامات میباشند.

در سوریه و فلسطین نیز بواسطه نفوذ اروپائیا و امریکائیها زنهای تا اندازه ازاد شده برای ترقی خود میکوشند. زنهای مسیحی که کاملاً مانند زنان اروپائی ازاد بوده هر شغلی را میتوانند متصدی شوند. زنان مسلمان عرب نیز باوجود اینکه کاملاً ازاد هستند هنوز

دست از تعصبات عربی جاهلانه خود بر نداشته حجاب دارند ولی بسیاری از آنها به مدرسه رفته تربیت میشوند. در بیروت که یکی از شهرهای مهم سوریه است مدارس دخترانه زیاد وجود دارد. بعلاوه مدارس زیادی که فرانسویها و خود اهالی تاسیس نموده اند يك «كلژ» دخترانه امریکائی نیز میباشد که در تعلیم و تربیت دختران خیلی جدیت میکند و برای دختران ایرانی که ارزو دارند در آتیه به عالم نساء ایرانی خدمت کنند خیلی مناسب است که باین «كلژ» بیایند مخصوصاً اینکه مخارج آنها هم در سالی بیش از دو یست و پنجاه تومان نخواهد شد. دار الفنون امریکائی بیروت نیز در شعبات مختلفه خود از طب، دوا سازی و دندان سازی و غیره و غیره دخترها را با شرایط داشتن معلومات لازمه قبول مینماید و فعلاً عدّه از دخترها مشغول تحصیل هستند و امسال دو دختر «باشلیه» در علوم شده يك نفر از مدرسه دندان سازی دیپلمه شده و این خود ترقیات زنها را در سوریه نشان میدهد. مدرسه پرستاری دار الفنون امریکائی و مدرسه قابلگی «ژزویت» های فرانسوی نیز خیلی مؤسسات مفید خوبی میباشد که بعالم نساء خدمات شایانی مینمایند. در سوریه و فلسطین زنها بعضی مجلات و انجمنها نیز دارند ولی مانند زنهاى ترکیه هنوز ترقی نکرده اند.

بقیه دارد

ذبیح قربان محصل طب